

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 26
február 2016
cena 0,90 EUR

2

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Aj o kukuričnom povstaní v Trnave

NÁŠ ROZHOVOR

Ing. Marián Šuran v našom rozhovore vnáša trochu svetla do histórie Chodov, ktorých pôvod dodnes nie je jednoznačný. Podľa dialektu by mali pochádzať z východu. Šuranov otec Vendel pochádzal z roľníckej rodiny v Klčovanoch pri Trnave, kde jeho otec bol richtárom. Jeho rodina rozhodla, že pôjde študovať, lebo bolo treba pripraviť slovenskú katolícku inteligenciu. Po gymnáziu absolvoval Právnickú fakultu UK v Bratislave a stal sa známym trnavským advokátom. Mamička sa narodila v Pezinku. Jej otec-Čech bol potomkom Chodov, ktorí „prišli zo Slovenska niekoľko storočí predtým brániť hranice na Šumave“, spomína Marián Šuran a o ich pôvode vôbec nemá pochybnosti.

Tvrdíte, že Chodovia prišli zo Slovenska až do južných Čech. Nie je to odvážna hypotéza?

Zľava Marián, Mária, Vlasta, Vendelín a mamka Vlasta pri hrobe otca.

Foto archív rodiny

To nie je hypotéza, to je fakt. Môj starý otec po vzniku prvej Česko-Slovenskej republiky, ako roduverný vzdelanec sa vrátil z Čiech na Slovensko pomôcť v štátnej službe. Bol daňovníkom, s babkou pochodil celé Slovensko, až zakotvil v Trnave. Mamička študovala na gymnáziu a mala povest najkrajšej Trnavčanky. Tu sa zoznámila s oteckom a neskôr

v Dóme svätého Mikuláša prijali z rúk otca biskupa Ambróza Lazíka sviatosť manželstva.

Takže čakala ich skvelá kariéra?

O tom neskôr. Otec patrila medzi prvých maturantov na Gymnáziu Jána Hollého v Trnave, ktorí maturovali po slovensky.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda

Taký obyčajný škandál

2

Odporúčanie k voľbám

3

Eva Zelenayová

Vol'by sú vždy nádejou

3

Zasadala

Výkonná rada PV ZPKO

4-5

Juraj Vrábel

Pocta Antonovi Harčarovi

6

Vladimír Kolada

Pripomeňme si voľby z roku 1946

7

Viliam Jablonický

Slovenské dejiny ako nesamozrejmosť

9

Ján Košiar

Odišiel

Anton Srholec

12

Taký obyčajný škandál

Tak sme opäť zažili jedno štátne významovanie. A to dokonca pri príležitosti 1. januára, dňa obnovenia Slovenskej republiky. Veď aj ich názvy boli veľmi pekné – Rad bieleho dvojkríža, Rad Ľudovíta Štúra, Pribinov kríž či Medaila prezidenta Slovenskej republiky. Teda nie nejakej anonymnej krajiny. Akurát Rad Andreja Hlinku chýbal, ten ľuďom z komunistických rodín evidentne nevonía. Ale keď sme si prečítali zoznam vyznamenaných, málokto z týchto mien malo niečo spoločné s politickými snahami o existenciu a pozdvihnutie Slovenskej republiky. Samozrejme, že po každom takomto oceňovaní sa nájdu ľudia, ktorí ho budú kritizovať. Či už preto, že tam nie sú práve ich favoriti, alebo že na niekoho sa evidentne zabudlo. Toto však nie je tento prípad, pretože menoslov vyznamenaných zo 7. januára 2016 priam bije do očí množstvom mien, ktoré sa vyznamenali skôr šírením slovenskej sebanenávisti ako prirodzeného patriotizmu. Celkom dobre okomentoval túto kauzu historik Anton Hrnko a spomenul aj nejaké mená. Ja ich tu menovať nebudem, pretože nie je hlavný vinník ten, kto prijme nezaslúžené vyznamenanie, veď ako sa vraví, aj dutý orech túži po tom, aby ho rozluskli. Oveľa väčšiu vinu má ten, kto ich navrhol, a hlavne ten, kto taký nekompetentný zoznam odslušil.

Tu máme prichytených in flagranti klasických intelektuálikov, ktorí nič poriadne nedokázali, iba stať sa „poradcami“ človeka, ktorý je zbehlý hlavne v požičianí

peňazí a v obchádzaní volebných zákonov. Ale „pečiatku“ majú teraz v rukách oni a človek sa nestačí čudovať ich úradníckemu apetítu.

Takto vyzerá aj výsledok – taký náš malý korupčný orientálny bazár, či slovenský Balkán rodiniek a známostí. Akurát si spravili hanbu. No žiaľ, nielen sebe. Z toho dôvodu jedno meno tu predsa len treba spomenúť. Nebožtíka Ernesta Valka, o ktorom je dobre známe, že sa občas pohyboval aj vo veľmi podozrivých kruhoch. Isteže, v právnickej profesii to nie je až také neobvyklé, no pokiaľ nie je spoľahlivo vyšetrená jeho vražda a aké mala pozadie, pokiaľ nie je vylúčené, že to mohli byť aj nejaké mafiánske vyrovnávania účtov, také meno nemá medzi vyznamenanými čo hľadať. Takého amaterizmu by sa hádam nedopustil ani absolvent

osobitnej školy. Iba naši svetoobčianski intelektuáli. Tu je však oveľa pravdepodobnejšia ako táto do neba volajúca nekompetentnosť snaha opäť dať Slovákom frčku, nech si hádam nemyslia, že ich vyznamenania za niečo stoja. Jednoducho aj takto ich zhodiť, prípadne znechutiť. Ako vidíme, sluhovské spôsoby majú dlhý život, aj 23 rokov po osamostatnení sa. Čo by už mohlo nasvedčovať aj nejakej diagnóze.

Tu musím spomenúť, že aj v mene našej organizácie sme poslali návrh na vyznamenanie. Medzi našimi zaslúžilými členmi, bývalými väzňami komunistického režimu, nemáme núdzu o takých, ktorí nielen preukázali charakterný a pevný postoj, ale v rámci svojich možností aj svojimi činmi podporili či už vznik alebo budovanie tejto našej republiky. Zo širšieho zoznamu sme po dôkladnom zvážení nakoniec vybrali iba jedno meno, Štefana Nováka, aby mal o to väčšiu šancu. V našom časopise sa hádam nemusím podrobnejšie rozpisovať o jeho zásluhách, veď ho prakticky všetci poznáte. No v liste prezidentskej kancelárii sme všetko potrebné napísali. Ako už taktiež všetci viete, jeho meno sa medzi vyznamenanými neocitlo. Smutné na tom je, že nás to ani veľmi neprekvapilo. Prezidentská kancelária nám opäť jasne dala najavo, že o charakterných ľuďoch, antikomunistov a slovenských vlastencov nemá záujem. Bodka.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

ODPORÚČANIE ČLENOM PV ZPKO K PARLAMENTNÝM VOĽBÁM 2016

1. ZÚČASTNIŤ SA

Každý člen PV ZPKO by mal brať účasť vo voľbách ako svoju morálnu a občiansku povinnosť. Malá účasť vo voľbách iba nahodáva a deštruuje demokraciu.

2. NEŠPEKULOVAŤ

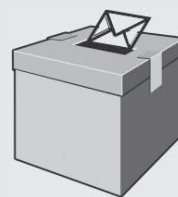
Každý by mal voliť výlučne podľa svojich hodnotových preferencií (rodina, kresťanstvo, vlasť) a nie podľa líškových hesiel z billboardov, ktorými nás ohlupujú už 25 rokov. Ale najdôležitejšie je nenechať sa presvedčiť zmanipulovanými (také sú všetky)

výskumami volebných preferencií, ktoré nám podsúvajú médiá. Stranám, ktoré nechcú, aby boli zvolené,

dávajú malé percentá, aby tým odradili ich voličov. Nie je nemúdry ten, komu možno prepadne hlas odovzdaný podľa jeho svedomia, nemúdry je ten, kto volí podľa toho, ako ho nasmerujú tzv. mienkotvorné médiá.

**Predsedníctvo PV ZPKO
a redakčná rada Svedectva**

Vol'by sú vždy nádejou

Každé štyri roky máme na Slovensku šancu dostať do najvyššieho zákonodarného zboru ľudí, ktorí budú skutočne zastupovať záujmy národa, štátu. Nie je jednoduché vyznať sa v spleti predvolebných kortesáčiek, ale politickí väzni by v tom mohli mať jasno. Už 23 rokov máme samostatný štát a ešte sa nestalo, aby štátna reprezentácia spomínala na tých, ktorí položili život za obnovu Slovenskej republiky po skončení 2. svetovej vojny. Vo februári si pripomíname popravu troch slovenských vlastencov Púčika, Tunegu a Tesára a okrem politických väzňov komunizmu nikto im neďakuje za obeť najvyššiu, ktorú priniesli pre svoj štát.

Na druhej strane žiadny štátny predstaviteľ si nedovolí spochybniť obeť fašizmu. Ale na obeť českého mikroimperializmu, ako nazval českú politiku Pavol Čarnogurský, nespomíname. Pritom v roku 1939 česká vláda na reprezentáciu zorganizovala na Slovensku vojenskú okupáciu, podobnú tej z roku 1968. Jediného Slováka vtedajšej ústrednej vlády v Prahe Karola Sidora v momente invázie českého

vojaka na Slovensko zatkli. Najnovšie svedectvo o tom podáva Pavol Čarnogurský v knižke Súboj s komunizmom 2. České okupačné jednotky v noci 9. marca 1939 prepadli Slovensko. Slováci sa napriek tomu zapojili do odboja v Londýne, ktorý organizoval Beneš. No keď spoznali pravú tvár politiky

SLOVO SVEDECTVA

tohto samozvaného vodcu, odišli. Čarnogurský v knižke uvádza dva listy Slovákov, ktorí protestovali proti Benešovej politike voči Slovákom v exile. Beneš to komentoval vo vianočnom prejave takto: „Robia sa pokusy zo strany slovenských zradcov ovplyvniť i tu v Londýne slovenských vlastencov československého zmýšľania a získať ich na stranu zradných separatistov.“

Benešov apetít podmaniť si Slovákov vrcholil jeho príchodom do Košíc v apríli 1945. Začal účtovať s každým reprezentantom prvej Slovenskej republiky nielen politickým, ale aj hospodárskym ako s vojnovým zločincem. Kto sa postavil na odpor, skončil na popraviske ako traja trenčianski gymnazisti, ale i mnoho ďalších sloven-

ských vlastencov, prezidenta štátu nevynímajúc. Ktorá vládna reprezentácia po roku 1993 im vzdala úctu?

Dodnes sa obdobie prvej Slovenskej republiky vníma optikou odkazu Beneša. Dodnes sme tohto politika nenazvali zločincem. Naopak, kto sa pokúsi kriticky prehodnotiť obdobie rokov 1938-1945, stáva sa spoločensky neprijateľným. Pokusu o diskreditáciu práve z tohto dôvodu čelí aj bývalý člen redakčnej rady Svedectva, historik Martin Lacko. Dokonca aj zo strany jeho zamestnávateľa Ústavu pamäti národa! Beneš slovenských vlastencov nazýval zradnými separatistami, v súčasnosti sú osoby i strany hlásiace sa k hrdinom prvej Slovenskej republiky označovaní v tom lepšom prípade za extrémistov. Ak sa bližšie prizrieme na profil našich statočných predchodcov tak zistíme, že sa vyznačovali hlbokou vierou v Boha a národ ako Andrej Hlinka, prvý slovenský politický väzeň v Mírove. A práve takých ľudí dnes potrebuje Slovensko i Európa, systematicky zbavovaná svojich koreňov.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Zo zasadnutia Výkonnej rady PV ZPKO v Bratislave

Prezident neprijal návrh na vyznamenanie väzňa komunizmu

V stredu 27. januára 2016 sa uskutočnilo zasadnutie Výkonnej rady PV ZPKO. Rokovanie otvoril predseda organizácie Ján Litecký Šveda a privítal na ňom všetkých členov rady, najmä čestného predsedu PV ZPKO Arpáda Tarnóczyho. Hlavnými bodmi rokovania bolo zhodnotenie finančnej situácie s výhľadom na rok 2016; prehľad a zabezpečenie hlavných akcií v regiónoch v roku 2016; aktivity spojené so získavaním darcov dvojpercentnej dane z príjmov; stav v akom sa nachádza zákon o protikomunistickom odboji; žiadosť RNDr. Petra Bieliaka o zaujatie stanoviska; diskusia.

K pamätným podujatiam sa postupne vyjadrili všetci predsedovia regionálnych organizácií s výnimkou košického, ktorý svoju neúčast ospravedlnil. V Bratislave každoročne organizuje PV ZPKO pietnu spomienku pri centrálnom pamätníku obetiam komunizmu na cintoríne Vrakuňa. A tak ako v roku 2014, ani v roku 2015 sa celoštátnych osláv nezúčastnil prezident republiky Andrej Kiska. Vedenie organizácie vyslalo svojho zástupcu aj ku kladeniu vencov k pamätníku Brána slobody na Devíne. Bratislavská organizácia každoročne 17. novembra kladie vence pri pamätníku obetiam komunizmu na Jakubovom námestí.

Výkonná rada PV ZPKO zasadala v administratívnom centre organizácie v Bratislave.

Foto Eva Zelenayová

Regionálna organizácia v Prešove vlni organizovala seminár v Levoči a pietnu spomienku v Bijacovciach pri príležitosti stého výročia narodenia Pavla Kalinaja. V tradícii budú pokračovať, rovnako ako v pripomínaní si Barbarskej noci v apríli. Pri príležitosti 30. výročia od smrti dekana farnosti v Levoči Štefana Kluberta hodlá organizácia odhaliť mu pamätnú tabuľu. Organizácia v Nitre našla pamätnú tabuľu pplk. Jánovi Šmigovskému, ktorú v roku 1998 odhalili na fasáde nitrianskych kasární za účasti predstaviteľov Matice slovenskej a politických väzňov. Na podnety niektorých občanov sa mesto Nitra obrátilo na Historický

ústav SAV a Vojenský historický ústav. Ich stanoviská sa prikláňali za odstránenie tabule. Mestské zastupiteľstvo sa 17. marca 2005 uznieslo na demontáži tabule a komisia kultúry odporučila ponechať túto tabuľu v archíve mesta Nitra na dokumentačné účely. Napriek tomu, že sa na mesto obrátili viaceré organizácie, vrátane Matice slovenskej, ktorá tabuľu financovala, mesto rozhodlo, že tabuľu nevydá. PV ZPKO má v úmysle umiestniť tabuľu slovenského veliteľa nitrianskych kasární na jeho hrob v Spišskom Podhradí. Ján Šmigovský zostal verný prisáhe prvej Slovenskej republiky a v roku 1945 bol popravený.

Vyšli tri publikácie

Regionálna organizácia v Banskej Bystrici usporiada jednodňovú spomienkovú slávnosť k výročiu Barbarskej noci. Na finančnú podporu akcie nenašlo vedenie regionálnej organizácie pochopenie vo vedení župy ani na farskom úrade. Naopak, dekan Mons. Ján Krajčík sľúbil celebrowať sv. omšu 13. apríla v katedrále sv. Františka Xaverského.

Trnavská organizácia participuje na výročných stretnutiach vo väznici v Leopoldove. Tohto roku sa uskutoční 24. augusta. Trenčianska organizácia

Sprava A. Loudová, J. Boboková a M. Pleceník počas rokovania výkonnej rady.

Foto Eva Zelenayová

J. Litecký Šveda, A. Fodorová a A. Loudová pri kontrole uznesenia.

Foto Eva Zelenayová

si pripomenie 65. výročie popravy Púčka, Tunegu a Tesára v trenčianskom gymnáziu. V októbri bude spomienka pri múre ilavskej väznice a pri tabuli v Zliechove. Aj žilinská organizácia sa tohto roku pripravuje na pietnu spomienku pri príležitosti 65. výročia popravy Chovana, Jaška a Pikalu. Súčasťou pietnych spomienok budú aj sv. omše.

Inštalovanie ďalších pamätných tabulí zatiaľ z finančných dôvodov neprichádza do úvahy. Na zlepšení web stránky sa ďalej pracuje. Návrh na vydanie desaťtisíc kusov decembrového čísla Svedectva nenašiel finančnú oporu. Organizácia vlani vydala Zborník z vedeckej konferencie v Smoleniciach Politickí väzni v 20. storočí, knižku Antona Čulena Kde iní končia, my začíname a knižku politických úvah Jána Liteckého Švedu PravDADA. Ako bude ďalej pokračovať spolupráca s KPVS

sa nedá predpokladať, povedal predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda. Ako uviedol KPVS vydala knižku pamätníkov, čo je chvályhodné, nie sú však pri nich nijaké popisky, žiadne informácie o osobnostiach, ktorým boli odhalené. Knižka je koncipovaná tak, akoby všetky pamätníky boli dielom KPVS. Predseda PV ZPKO požiadal vedenie organizácie, aby do knižky vložili informácie o tom, kto ten-ktorý pamätník dal zhotoviť, ibaže KPVS to odmietla.

Štvrtstoročie organizácie

Členovia výkonnej rady prerokovali žiadosť P. Bielika a súhlasili s listom, ktorý mu zaslal predseda organizácie. Keďže sa Kazimír Krivoš neohlásil vedeniu organizácie, nie je dôvod sa ďalej jeho prípadom zaoberať. Predseda Republikovej kontrolnej komisie Miroslav Pleceník informoval výkonnú radu, že komisia pracuje kompletne a požia-

dal, aby sa predsedovia v jednotlivých regiónoch vyjadrovali k hospodáreniu organizácie.

Ján Litecký Šveda vyjadril pobúrenie nad niektorými osobnosťami, ktorým tohto roku udelil najvyššie štátne vyznamenanie prezident republiky Andrej Kiska. PV ZPKO navrhovala prezidentskej kancelárii Štefana Nováka, ale nedostala nijaké vysvetlenie, prečo návrh nebol prezidentom akceptovaný. Mária Dvorčáková navrhla, aby predseda poslal prezidentovi list a žiadal ho o zdôvodnenie odmietnutia návrhu.

Anna Fodorová, predsedníčka RO PV ZPKO v Žiline pripomenula, že vlani uplynulo 25 rokov od založenia organizácie politických väzňov, ktorá od svojho vzniku v roku 1990 do roku 1999 niesla názov KPVS. Navrhla, aby všetky pobočky nahlásili mená tých žijúcich členov, ktorí sú v organizácii od jej založenia. Informovala tiež prítomných, že žiadosť o dotáciu na rok 2016 vo výške 120 tisíc eur je na Ministerstve vnútra SR.

Podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj vyhotovil zoznam firiem, ktoré by mohli prísť do úvahy pri poskytnutí sponzorského daru. Súčasne navrhol, aby organizácia poslala všetkým kandidujúcim stranám list s otázkami, či by podporili zákon o politických väzňoch.

V rôznom informovali predsedovia regionálnych organizácií o termínoch výročných schôdzí a o výmene členských legitímácií.

Eva Zelenayová

Bystrická kapustnica

Predvianočné posedenie pri kapustnici si zorganizovali členovia banskobystrickej pobočky PV ZPKO. Posedenie však malo pracovný charakter, na ktorom predsedníčka RO PV ZPKO Helena Halková zhodnotila činnosť organizácie v roku 2015 a poďakovala sa najaktívnejším členom za spoluprácu. (hh)

Pocta Antonovi Harčarovi

V Košiciach na Alžbetinej ul. č. 14 odhalili pamätnú tabuľu významnej košickej osobnosti, Mons. Antonovi Harčarovi, bývalému členovi PV ZPKO.

Mons. Prof. ThDr. Anton Harčar, pápežský prelát, sa narodil 7. januára 1914 v Močidlňanoch. Vyštudoval Teologickú fakultu na univerzite v Innsbrucku, kde bol 25. júla 1937 vysvätený za kňaza. Do Košíc sa vrátil 1. februára 1939 a nastúpil ako profesor biblia v košickom seminári, neskôr prednášal dogmatiku. Za predsedu Slovenského katolíckeho kruhu, ktorý založil biskup Čársky, bol zvolený 29. decembra 1940. Poslaním SKK na Alžbetinej ulici bolo rozvíjať kresťanské a národné povedomie, kultúrnu a športovú činnosť. Počas maďarskej okupácie Košíc nebolo ľahké zvládnuť toto poslanie. Prof. Harčar je autorom päťstostranovej monografie: *Žil som v Košiciach. V nej spomína: „V jeseni 1938 Košice obsadilo horthyovské Maďarsko. Biskup Čársky opustil svoju diecézu a odišiel do Prešova. Jeho nástupca, maďarský biskup István Madarász, pôvodom Slovák z Trnavy, ma z funkcie profesora kňazského seminára odvolal. Dôvod sa našiel, vraj som pôsobil ako rušivý element jednotnej výchovy maďarského kléru. Pre Slovákov žijúcich na okupovanom území to boli veľmi kruté časy. Dostal som možnosť učiť náboženstvo na meštianskych školách, samozrejme, v maďarčine.“* Alebo: *„Ešte pred oslobodením v jeseni 1944 nás spolu s JUDr. Štefanom Kaiferom zaistili maďarskí nyilasovci. Pred trestom smrti sa nám podarilo zachrániť tak, že nás dvoch legálne prepustili, ale ostali sme pod policajným dozorom, preto sme sa skrývali pod kryptou v Dominikánskom kostole. Krátko po oslobodení som sa však ocitol vo väzení. Maďari nás udali NKVD, že sme fašisti, mali sme organizáciu Slovenská jednota. Uvážnili nás v cele, ktorá bola pre dvoch ľudí, a už*

vtedy sa tam tiesnilo 20 väzňov. Celú noc som prestál na jednej nohe. Bolo to ponižujúce a neľudské.“

Životné peripetie sa pre kňaza týmto neskončili. „Po Víťaznom februári, ma upozornili priatelia, že aj mne hrozí prenasledovanie,“ pokračuje Dr. Harčar v spomienkach. „Ich varovanie bolo pravdivé. Už 2. marca ma navštívil člen Štb Ľudovít Božoň, ktorého som poznal prostredníctvom jeho manželky. Povedal mi, že má príkaz odviezť ma do Bratislavy. Predtým však urobil prehliadku môjho bytu, ale nič nenašiel.“

Až v roku 1954, keď už bol na fare v Nižnom Slavkove sa dozvedel, že ho odviekli omylom. „Na vypočúvanie ma vozili striedavo do Leopoldova, Bratislavy a odtiaľ znova do Leopoldova, kde som strávil na samotke 150 dní. Neumožnili mi ani denné vychádzky. Po trinástich mesiacoch násilného odlúčenia som sa vrátil späť do Košíc. Na váhe mi ubudlo 12 kíl. Röntgenové vyšetrenie potvrdilo tuberkulózu pľúc.“

Na svoje kňazské pôsobenie takto spomína: „Prekladali ma z miesta na miesto. Len čo sa mi podarilo s veriacimi niektorý kostol obnoviť, alebo pripraviť peknú slávnosť, musel som odísť na iné miesto. Na moju totálnu diskreditáciu zneužila Štátna bezpečnosť činnosť Slovenského katolíckeho kruhu, ktorý napokon musel zaniknúť, aby vládnúca moc mohla skonfiškovať dva domy s kompletným zariadením. Dnes sú už opäť majetkom Cirkvi a slúžia pôvodnému účelu.“

Anton Harčar sa dožil aj slobody. V roku 1990 sa stal generálnym vikárom arcibiskupa Tkáča. Bol 42 rokov predsedom Diecézneho tribunálu, čo sa pokladá za justičný unikát. Kňaz, predseda Slovenského katolíckeho kruhu, súdny vikár, veľprepošt kapituly kanonikov Anton Harčar zomrel 25. júla 2009 v Košiciach. Pochovaný je v Močidlňanoch pri Sabinove.

Juraj Vrábel

Pri hrobe kardinála Korca

Pri príležitosti nedožitých 92 rokov kardinála Jána Chryzostoma Korca položili zástupcovia PV ZPKO na jeho hrob veniec a pri zapálenej sviečke si uctili jeho pamiatku. Za kardinála Korca sa 22. januára 2016 tiež konala sv. omša v nitrianskom kostole sv. Petra a Pavla. Kardinál Korec bol členom našej organizácie a do konca svojho života nebojácny obhajcom Cirkvi a slovenského národa. Nech mu je zem slovenská ľahká. (al)

Iba voliť nestačí

Prečo? Pretože už iba voliť nestačí! Ako sa stretávam s ľuďmi a počúvam ich každodenné starosti, tak rovnako vnímam ich postoje a názory na dnešnú politiku, ktorá sa podľa drvivej väčšiny uberať smerom, ktorý tu nikto po novembri 1989 nechcel. Slovenský národ, ľudia, ktorí tu odpradáva žili a žijú, bol vždy národom skromným, pracovitým a slušným. Trendy, ktoré sa plazivo po novembri 1989 implementovali v slovenskej spoločnosti mnohých pohltili, avšak väčšiu časť slovenskej populácie iba znechutili.

Začiatok roka 2016 sa nesie v znamení volieb. Čo to pre bežného slovenského človeka znamená? Jediné, ešte ako tak demokratické právo rozhodovať o osude svojom, ako aj o osude celej slovenskej spoločnosti. Iba voliť však už nestačí. Je potrebná hlboká sebareflexia celej spoločnosti kam sa za tých 26 rokov posunula. Nadávame na politikov, že rozpredali naše bohatstvo, ktoré budovali naši otcovia a naše matky. Nadávame na politikov, že kradnú. Nadávame na politikov, ktorí

namiesto toho, aby sa starali o národ, plnia svoje vrecká. Kto je však za túto situáciu zodpovedný? Sme to predsa my všetci, ktorí sme to umožňovali!

My sme však aj tí, ktorí majú možnosť rozhodovania. Práve preto iba voliť nestačí! Každý jednotlivец sa musí hlboko zamyslieť a nebáť sa. Konzervativizmus je na Slovensku hlboko zakorenený a inštinktívne sa bojíme akejkoľvek zmeny, čo je v konečnom dôsledku dobré, avšak v dnešnej situácii kontraproduktívne. Lebo slovenská politika potrebuje zmenu. Nie že by nefungovala, ona funguje, ale iba pre vybrané skupiny ľudí. Zamyslime sa. Priestor na vyjadrenie svojich myšlienok a politických cieľov dostávajú dopredu cielene vybrané skupiny volených politikov. V dennej tlači, rozhlase, televízii je podsúvaný rovnako cielene vybraný názor bez akejkoľvek oponentúry. Rovnakí majitelia médií. Rovnakí politici donekonečna presviedčajúci o niečom, o čom nie sú ani sami presvedčení. Volebné prieskumy agentúr blízkych politickým

subjektom za žiadnu cenu nepripustia možnosť zmeny politického smerovania Slovenska. Neinformujú o skutočných náladách v národe. Podsúvajú iba to, čo sa hodí politickým kšeftom a povolebným kalkuláciám. Preto už iba voliť nestačí. Treba sa prebrať z lartargie a konať. Každý musí začať od seba. Mnohí si povedia, odvolím a aj tak sa nič nezmení. Prídu druhí a budú kradnúť rovnako. No ak toto bude každý z nás tvrdiť, naozaj sa nič nezmení.

Nie, nebojme sa. Do politiky na Slovensku treba priniesť novú krv, na kresťanských hodnotách založené myslenie. Verte mi, že už dnes sa mnohí politickí nominanti s obavami pozerajú na nedeľu 6. marca 2016, kedy budú známe výsledky hlasovania. Blíži sa koniec kšeftov, rozhadzovania, dosadzovania pohodlných a aj vyhadzovania nepohodlných. Stačilo bratia a sestry. Premýšľajme, analyzujme. Už iba voliť nestačí. Treba začať myslieť.

Miroslav Šušal
politológ

Pripomeňme si voľby z roku 1946

V súčasnosti sa priam európskym športom stalo znevažovanie symbolov kresťanstva, čo je príznakom postupujúceho spoločenského úpadku a nárastu politickej nestability. Po druhej svetovej vojne, keď boli zakázané kresťanské strany, slovenskí katolíci išli do volieb spolu s evanjelikmi na kandidátke Demokratickej strany. Dr. Jozef Staško, kandidát do volieb v roku 1946 za Demokratickú stranu, bol jedným z najaktívnejších agitátorov jej kresťanského krídla. Ministerstvo vnútra bolo v tom čase obsadené komunistami, preto všade na verejných zhromaždeniach sledili ich dôverníci a príslušníci Národnej bezpečnosti. Z verejného zhromaždenia konaného 23. mája 1946 v Námestove podal hlásenie veliteľ stanice NB v Námestove, vrch. strážm. Činčala. Jeho odpis uverejňujeme na str. 16.

Aj napriek prenasledovaniu bol Jozef Staško, rodák zo Sedliackej Dubovej, 26. mája 1946 zvolený za poslanca Ústavodarného národného zhromaždenia. Katolícke krídlo DS viedol Cvinček. Povstalecko-evanjelické Lettrich a Ursíny. Hneď po voľbách začali prudké útoky proti katolíckemu krídlu až imunitný výbor vydal Staška na trestné stíhanie.

V máji 1948 sa začalo súdne konanie voči katolíckemu krídlu DS. Medzi trinástimi obžalovanými bol nespravodlivo odsúdený na šesť rokov väzenia aj Jozef Staško. Politický proces bol vykonštruovaný pod komunistickou taktikou s cieľom zdiskreditovať a zlikvidovať DS, ako poslednú prekážku na ceste k nastoleniu komunistickej diktatúry na Slovensku.

Dr. Jozef Staško bol národný a kresťanský mysliteľ. Narodil sa 1. augusta 1917 v Sedliackej Dubovej v roľníckej rodine. Po maturite v r. 1935 odišiel do Francúzska, kde študoval na Filozofickej fakulte v Paríži. Po príchode na Slovensko pokračoval v štúdiách a v roku 1942 bol promován na doktora filozofických vied. Po vojne pracoval v Bratislave ako administratívny pracovník. Po návrate z väzenia v roku 1943 sa zamestnal v Oravskom Podzámku na píle ako robotník. Od roku 1959 pracoval v Drevoimpregne Žilina ako zámočník, až do úteku za hranice, ktorý sa mu podaril za dramatických okolností.

Vladimír Kolada

Traja statoční

Vo februári si pripomíname 65. výročie popravy Alberta Púčika, Eduarda Tesára a Antona Tunegu, obetí komunistického režimu, bojovníkov za slobodné a nezávislé Slovensko.

Dejiny Slovenska počas komunistickej éry sú popretkávané politickými procesmi, ktoré režim zinscenoval s cieľom upevniť si svoju moc. Veľká časť týchto procesov bola namierená proti fiktívnym nepriateľom, ktorí v skutočnosti proti nedemokratickému systému nevystupovali. Kauza Albert Púčik a spol. však nepatrila do tejto kategórie. Jej účastníci boli skutočnými bojovníkmi proti komunizmu a reálnymi nepriateľmi režimu. Uskutočňovali aktívny odpor, bojovali za spravodlivú vec a boli vedení nezištnými motívmi.

Albert, Eduard a Anton sa poznali od detských rokov. Ich osudy sa niekedy prelínali, inokedy rozchádzali, aby ich napokon definitívne uzavrel spoločne spečatený osud. Púčik a Tunega pochádzali z tej istej obce – Dolných Mošteníc v okrese Bánovce nad Bebravou. Púčik sa narodil v roku 1921, Tunega o štyri roky neskôr. Poznali sa teda už z čias, keď spolu v dvadsiatych rokoch vyrastali a spolu študovali aj na trenčianskom gymnáziu. V Trenčíne sa ich cesty stretli s tretím z tejto skupiny – Eduardom Tesárom, ktorý sa narodil v roku 1922 v Budapešti, krátko po narodení však s rodičmi prišiel na Slovensko.

Všetci traja patrili medzi spoločensky aktívnych študentov, angažovali sa v skautskom hnutí, neskôr v Hlinkovej mládeži. Počas ich dospievania získalo Slovensko v roku 1939 svoju nezávislosť a v mladých študentoch táto skutočnosť natrvalo pozitívne rezonovala. Zánik štátnosti v roku 1945, spojený s obnovením Československa, odmietli sledovať so založenými rukami. V roku 1945 sa Púčik s Tunegom zapojili do ilegálnej činnosti organizovanej Štefanom Chalmovským. Podieľali sa na rozmnožovaní tlačovín, v ktorých kritizovali nacizmus i komunizmus a ako alternatívu k československej

Ivan Masár venoval trom slovenským martýrom obraz Tri kríže.

„ľudovej demokracii“ ponúkali demokratické samostatné Slovensko.

V súvislosti s touto činnosťou zasiahlo Alberta Púčika v decembri 1945 uväznenie a musel na vlastnej koži zažiť kruté metódy budujúcej sa Štátnej bezpečnosti. Bol odsúdený na sedem mesiacov väzenia. Tým sa jeho prenasledovanie neskončilo. V roku 1947 bol umiestnený do pracovného tábora. V tom istom roku sa dostal na slobodu, ani to mu však pokoj neprinieslo a žil v neustálom napätí. Tunegovi sa na rozdiel od Púčika podarilo v roku 1945 vyhnúť uväzneniu, bol však odkázaný žiť vyčerpávajúcim životom skrývajúceho sa štvanca.

Eduard Tesár sa po vojne zamestnal na Povereníctve vnútra (pasové oddelenie) a tým akoby stál na opačnej strane barikády ako jeho priatelia. Ale iba zdanlivo. Skutočnosť, že pracoval v bezpečnostných zložkách moci, mu dávala možnosť pomôcť informáciami

podzemnému hnutiu, ktoré bolo prepojené so zahraničnou činnosťou osôb okolo Jozefa Vicena, spolupracujúcich v záujme slovenských cieľov s americkými tajnými službami. K tejto spolupráci sa po určitom váhaní Tesár odhodlal v roku 1947.

Tento rok bol zlomovým pre aktivitu všetkých troch priateľov. Púčikovi sa podarilo odísť do cudziny, nie však preto, aby zostal natrvalo v bezpečí. Na základe koordinácie Jozefom Vicenom opakovane utajene cestoval medzi Rakúskom a Slovenskom a vykonával spravodajskú činnosť. Úzko pri tom spolupracoval s Tunegom, s ktorým boli zohraní a mohli si plne dôverovať. Ich aktivity gradovali v roku 1948, keď už sa ľudovodemokratický režim v Československu transformoval na neobmedzenú vládu komunistickej strany.

Podzemná činnosť nezostala dlho skrytá pred zrakom Štátnej bezpečnosti. V januári 1949 boli všetci traja zatknutí. Nasledoval kolobeh vyšetrovania známeho z podobných prípadov, pričom vyšetrovatelia používali celú škálu svojich neslávne známych metód. Po štyroch mesiacoch od zatknutia ich bratislavský Štátny súd vo veľkom procese, kde bolo celkovo odsúdených 48 osôb, odsúdil na doživotie. Prokurátorovi Antonovi Rašlovi sa však tento trest zdal príliš mierny a odvolal sa. Definitívne rozhodoval pražský Najvyšší súd, ktorý v septembri 1950 odsúdil všetkých troch na najvyšší trest – smrť. Žiadosť o milosť prezident Klement Gottwald zamietol a tak boli 20. februára 1951 všetci traja na nádvorí väznice Krajského súdu v Bratislave popravení obesením.

V čase svojej násilnej smrti mal Albert Púčik 29 rokov, Eduard Tesár 28 rokov a Anton Tunega 25 rokov. Ich zatknutím, odsúdením a popravou sa však prejavy podzemného odporu proti komunizmu na Slovensku neskončili. Naopak, statočnosť a obeta troch mladých ľudí sa stala inšpirujúcim príkladom pre ich nasledovníkov.

Ivan A. Petranský
historik

Slovenské dejiny ako nesamozrejmosť

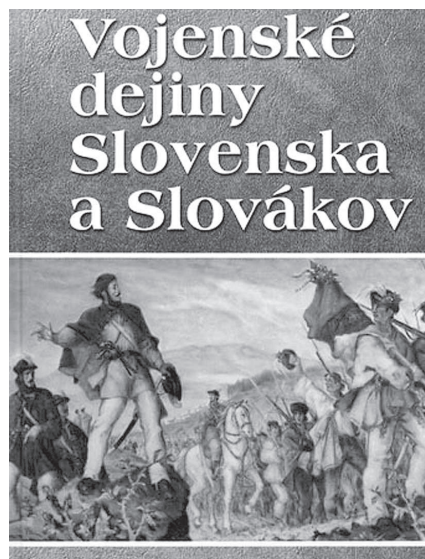

Minulý rok sa do mojej prehustenej knižnice dostal pozoruhodný, rozsiahly a syntetický titul: *Vojenské dejiny Slovenska a Slovákov*, 2015. Cez syntetizujúci text

siedmich vojenských historikov VHU sa čitateľovi nebude ľahko brodiť. Za nevyhnutnosť považujem mať nablízko istú dejinnú a encyklopedizujúcu oporu poučení z minulosti, v ktorých sme hľadali cestu k svojmu prežitiu tak jednotlivcov ako i národa. Aj na pozadí neustálych vojen a konfliktov, v ktorých sa nielen na našom území chtiac či nechtiac ocitali naši predkovia. Zaiste si takmer nik z nás neželá, aby sa akýkoľvek podobný osud opakoval aj dnes či v budúcnosti. Hoci reálnych, neďalekých a vzdialenejších hrozieb a konfliktov je bezosporu až priveľa. Vôbec neubúdajú, skôr čudodne a nepochopiteľne dennodenne po celom svete sa kumulujú a zamotávajú, so stovkami a tisíckami zväčša nevinných obetí.

Mimochodom, o nevôli vstupovať do akejkolvek vojny za cudzie, „kráľovské a cisárske“ či iné zreteľne naše záujmy, dostatočne vydáva svedectvo môj starý otec Ján Jablonický z Jasloviec, vo svojej rodinnej kronike. Rovnako tam zobrazení ďalší rukujúci z Trnavska po roku 1914, čo iste nebolo celoslovenskou výnimkou. Tragická osudová rozlúčka obcami, so vzdorovitými i melancholickými slovenskými pesničkami, ktoré zneli až po kasárenský dvor, napriek tomu, že sa ich predtým pokúšali bezvýsledne v škole maďarizovať. Medzi vojnovými obeťami sú aj štyria blízki rodinní príslušníci, ktorí ležia kdesi na neznámych plánoch i kopcoch Ukrajiny a Poľska. Môj otec František, ako to popisuje v ďalšej rodinnej kronike, v druhej svetovej vojne mal viac šťastia. Nezhynul, ani ho nezranilo, ani ho nezajali, hoci sa už lúčil s vlastou, rodinou a matkou tiež pesničkou: *Hviezdy krásnych nocí...*

Vlastne aj ja som mal doteraz viac šťastia. Ako vojaka-nevojaka ma neposlali ani k rieke Usuri, keď vypukol čínsko-sovietsky konflikt, ani do Afganistanu a ani v šesťdesiatom ôsmom ma nerozmiaždil okupačný tank či transportér, alebo náhodná či cieľená mimovoľná guľka ako Danku Košanovú, keď sme vyvesovali so spolužiakom rozsiahly protiokupačný plagát... Až na jedného, ani trošku šťastia nemali naši vojaci, ktorí havarovali na nevelkom kopci v Maďarsku neďaleko Košíc. Majú však nielen pomník, ale aj čestné miesto i obraz pamätníka v spomenutej knihe. Ale stále si ich nemáme kde pripomínať doma, pri chýbajúcom pomníku neznámeho vojaka v hlavnom meste?!

Dávnejšie som zaznamenal, ale nestihol som ani prelistovať sedemzväzkové *Vojenské dejiny Slovenska*, ktoré v roku 1994 rozbiehali historik Marsina a archeológ A. Ruttkay. Ani viaceré ďalšie publikácie, nekončiac napríklad minulý rok vydaným titulom *Slovensko a Slováci vo víre druhej svetovej vojny*. Aj ďalšie *Vojenské dejiny Slovenska 1939 – 1945* slovom a obrazom, tiež od historikov nášho Vojenského historického ústavu. A vlastne neviem, či tento titul, ako aj mnohé ďalšie a neraz aj najlepšie (!) z produkcie našich univerzít, inštitúcií, ale aj Akadémie sú vôbec dostupné. Presvedčil som sa o tom aj z nepredajných titulov Historického ústavu SAV.

Nepochopiteľne sa nedostávajú na pulty kníhkupectiev, ani do knižníc, hoci sú dotované z verejných prostriedkov. Ich poznanie nemôže byť čitateľom len sprostredkované, ale musia byť podrobené aj závažnej kritickej reflexii a oponentúre. Kto to urýchlene a konečne napraví? Ministerstiev, úradníkov i politikov máme dosť...

Našťastie dosť sme pokročili v ponímaní a predmete slovenských dejín, čo vôbec nebolo samozrejmé pred rokom 1989 ani 1993. Mohli byť iba súčasťou širšieho „idealizovaného a centralistického celku“. Dokonca nemohli byť po nich pomenované ani katedry slovenských dejín, lebo ich strážili internacionalistickí triedni a neskôr aj liberálni bojovníci, pre ktorých najväčším nebezpečenstvom bol v päťdesiatych rokoch buržoázny nacionalizmus. A ojedinele ešte aj dnes je ako najväčšie nebezpečenstvo vnímaný „slovenský nacionalizmus“. Aj keď má podobu prirodzeného rozvíjania a kultivovania národného vedomia a seba-vedomia a nie šovinizmu. Dobrou správou je, že pred dokončením sú päťzväzkové prvé moderné *Slovenské dejiny*, ktoré autorsky i koncepcne zaštitovali profesori M. Kučera a R. Letz. Určené sú predovšetkým vysokoškolským študentom. Ďalšia objemná jednozväzková syntéza, *Slovenské dejiny od úsvitu po súčasnosť*, vyšla na sklonku minulého roku. Jej sedem autorov sa „do istej miery alternatívnym prístupom“, vymyká „z rámca početne zastúpenej postmarxistickej historiografie.“ Prvýkrát sa objavuje aj A. Hrnkom napísaná subjektívne ladená „posledná kapitola z pera samotného aktéra ponovembrového diania“. Autor sa v nej venuje vzniku i premenám druhej slovenskej štátnosti. A je tu aj najpredávanejšia i najdiskutovanejšia historická kniha profesora Ďuricu *Dejiny Slovenska a Slovákov*, ktorá má už päť vydaní, V. Bystrického *Chronológia dejín Slovenska a Slovákov I., II.* Od najstarších čias po súčasnosť i ďalšie publikácie prehľbujúce našu historickú reflexiu i poznanie.

Viliam Jablonický

Aj o kukuričnom povstaní v Trnave

Pokračovanie z 1. strany

V profesorskom zbore pôsobil 20 rokov Ján Hajdóczy, ktorý študentom vštepoval životný štýl: študuj a športuj. Môj otec sa ešte v sedemdesiatke zúčastňoval atletických veteraniád. Hajdóczyho chlapci dosahovali pozoruhodné študijné a športové výsledky. Otcov spolužiak vdp. Mons. Alojz Danišovič bol zakladateľom Slovenského orla. Profesor Peter Danišovič je otcom vodných diel na Orave, Váhu a Dunaji. Vyhľadávaný detský lekár MUDr. Jozef Dragoň mal dokonca za socializmu povolenú súkromnú ambulanciu. Vyrástli tu ďalšie osobnosti slovenskej inteligencie: prof. Sedlár, JUDr. Kormút, Fibik, Ružička, Galko, Fischmann a iní. Chlapci si plne uvedomovali zodpovednosť za prevzatie spoločenskej a politickej situácie v štáte. Z Prahy cez Masaryka a jeho študentov pochádzajúcich zo Slovenska, hlavne protestantov (Okáli, Sirácky, Štefánik, Clementis, Šrobár, ktorý ako kmotor Andreja Hlinku vystúpil z katolíckej cirkvi) sa šíril ateizmus a rafinovaný čechoslovakizmus. Evidentne sa na Slovensku prejavoval národný, hospodársky, náboženský a politický útlak. Preto bolo celkom prirodzené chrániť si vieru a národ. Spontánne vznikali celospoločenské organizácie mládeže a dospelých ako Hlinkova mládež, Vlča, Slovenský orol... Hlinkova slovenská ľudová strana, Hlinkova garda...

Ako sa otec zapojil do tohto procesu?

Po absolvovaní rigorózných skúšok na Právnickej fakulte UK v Bratislave mal miesto koncipienta u JUDr. Palkoviča. Neskôr pôsobil ako advokát v Trnave. Po vzniku prvej Slovenskej republiky sa každý usiloval svoje vedomosti a schopnosti využiť či v cirkevnom, náboženskom, spoločenskom, alebo kultúrnom živote. Oddať sa službe ľudu, štátu, Cirkvi. Táto generácia slovenskej inteligencie sa automaticky angažovala.

Prejavilo sa to aj pri okupácii južného Slovenska fašistickými hortyovskými hordami. Otec, vezmúc meč, bránil hranice v Ipeľských Šahách.

Povojnová historiografia vyčíta prvej SR, že vznikla za pomoci Hitlera...

Že sa urobila zmluva s Veľkoneckou ríšou, to bolo prirodzené. Bola to veľmoc. V histórii každý nový štát sa vždy musel orientovať na

S manželkou Evou rod. Kucmanovou. Na olympijských hrách v Mníchove v roku 1972 získala bronzovú medailu v skoku do diaľky.

Foto archív rodiny

veľmoci a s nimi uzatvárať rôzne paky, dohody. Politickým predstaviteľom Slovenska zostala len jediná možnosť, ochrániť si geograficky oklieštenú Slovenskú republiku, národ. Ostatné veľmoci Francúzsko, Anglicko, Taliansko zlyhali. Nepomohli, nepostavili sa na odpor. Napokon dnes je už známe, aké dohody mal poľský Beck s maďarským Hortym, že Slovensko si rozparcelujú, prestane existovať. To znamená, že to bolo vtedy optimálne európske riešenie politickej situácie, vedené Duchom Svätým. Nehovoriac o tom, že za šesť rokov trvania Slovenskej republiky sme zaznamenali rozkvet či na poli kultúrnom, športovom, spoločenskom, duchovnom, ekonomickom. Vzniklo nevídané množstvo iniciatív. Veď slovenská

koruna to bol dolár. Na Slovensku síce boli nejakí nemeckí beráteri, ale nemeckých vojakov v Slovenskej republike nebolo. Zo zmluvnej povinnosti dve divízie (jedna rýchla, druhá zásobovacia) išli smerom na východ proti zločineckému komunizmu. Prezident Tiso jasne deklaroval: synov posielam do vojny, ale otcov nie. A to rešpektoval aj ríšsky kancelár A. Hitler. Komu z politikov tých čias sa to podarilo?

Ibaže to, o čom hovoríte, nepochádza z vašich osobných skúseností?

O tom mi hovorili rodičia, krstní rodičia, priatelia, veľa som sa dozvedel zo samizdatov a teraz už i z množstva literatúry. Je do detailov spracovaná i keď ešte jestvujú niektoré biele miesta. Ale kto chce, tak si nájde spôsob, ako sa dostať k objektívnym informáciám. Len sa musí pridržiavať objektívnych autorov. Historikov a publicistov hlavne katolíckeho náboženstva. Lebo vždy v histórii časť protestantov, židobolševikov, zradila. Vždy sa postavila na stranu proti katolíkom, za konzum a osobnú kariéru.

Ale sú aj príklady spolupatričnosti.

Spomeniem prípad posádky Slovenskej armády v Trnave. Jej veliteľom bol Mikuláš Čordáš. Keď končila 2. svetová vojna, posádka chcela tiež povstať. S dobrým úmyslom. Zaujali nám prezidenta, ideme si ho brániť, ideme brániť slovenskú vlasť. Vtedy mešťanosta František Orlický s ďalšími funkcionármi mesta Trnavy zobrali Čordáša na mestskú vežu a ukázali mu smerom na západ. Na Cífer, kde boli nemecké tanky-tigre. Pritom mu povedali, Miki, keď tu vybuchne čo len jediný granát, tak zrovnajú Trnavu so zemou. Budeš to mať na svedomí i tvoja posádka. Pochopil, posádka dostala rozkaz smerom na východ na Banskú Bystricu. Prešli Brestovany, Bučany a vo vyše dvojmetrovej kukurici sa rozišli domov. Preto sa trnavské povstanie

Eufória po roku 1989.

Foto archív rodiny

volá kukuričné. A Trnava, prvé kráľovské mesto na Slovensku, bolo zachránené.

Ako žila vaša rodina po prechode frontu?

So sovietskymi vojskami prišli na naše územie aj komisári NKVD. So zoznamami ľudí, určenými na transport do sovietskych gulagov. Na zozname bol aj môj otec Vendel Šuran, vládny funkcionár. A tí mali byť všetci likvidovaní. Otec mal u nich štyri hriechy: pochádzal z kulackej rodiny, patrila do slovenskej inteligencie, bol dobrý katolík a člen HSĽS. To boli štyri obrovské hriechy, ktoré komunisti využili proti vlastným Slovákom a ich rodinám. Ale chvála Bohu boli medzi nimi aj slušní ľudia. Predtým, než k nám prišli z NKVD, otca zatvorili do leopoldovskej väznice a tým mu možno zachránili život.

Nepredpokladám, že mohol ďalej pracovať ako advokát?

V 50. rokoch vyhlásili, že advokátov ČSR nepotrebuje. Ale aj z politických dôvodov musel ísť do výroby. Zamestnal sa v Doprastave ako asfaltér. No to nebol jediný postih našej rodiny. V roku 1952 sme v rámci Akcie B dostali príkaz vysťahovať sa z bytu, v ktorom sme bývali ako podnájomníci u Žida L. Fischmanna. Komunisti zobrali nábytok, knižnicu... A tie prenasledovania boli aj iného charakteru. Keď chceli zatvoriť aj mamičku, slušní ľudia jej pošuškali, aby so sebou zobrala deti.

Poslúchla a takýmto spôsobom zachránila život nám i sebe.

Ale zrejme mala aj veľké šťastie, lebo nie vždy to zabralo. Vedela by o tom rozprávať pani Zimanová. Takže iste ste boli pod ochranou Pána Boha.

Určite tam bola ochrana od Pána Boha i Sedembolestnej Panny Márie, patrónky slovenského národa, lebo aj v ďalšom živote sa to prejavilo. Ja som sa napríklad nevedel dostať na strednú školu. Jedine do poľnohospodárstva. Otec súdruhom vysvetlil, že geo je zem a takto som sa dostal na Strednú priemyselnú školu stavebnú a zememeračskú. A hoci som bol výborný študent, nemal som to

jednoduché s prijatím na vysokú školu. Napriek tomu, že na stavebnú fakultu robili nábery. Ale nie pre deti ľudákov.

Prišiel rok 1968. Už bolo lepšie?

V tom čase som sa dostal na vojenčinu do Liptovského Mikuláša, kde ako atlét som mal reprezentovať Duklu Liptovský Mikuláš. Len čo si pozreli moje kádrové materiály, povedali mi, že tam nemôžem zostať ani hodinu. V Mikuláši boli prísne tajné raketové aktivity. Dali ma do Nitry, kde som zažil okupáciu maďarských vojsk. Povedali nám, že prišli zaujať severné Uhorsko. A my ako dobre vychovaní a statoční vlastenci, sme sa postavili na odpor. Ibaže nám vysvetlili, že ak by sme vystrelili z tých pár guľometov a transportérov, tak nás zvalcujú so zemou.

Potom prišli starosti o rodinu a po roku 1989 ste sa znova zapojili do obrody národného života. Porozprávajte nám o tom.

Tá obroda sa začala už v Nitre na vojenčine. Založili sme Klub mladých matičiarov, spevokol. V roku 1969 bola v rámci federácie vyhlásená Slovenská socialistická republika. Hoci bola socialistická, aj tak som sa tomu tešil.

Eva Zelenayová

Pokračovanie v budúcom čísle

Hajdóczyho chlapci. V prednom rade zľava: Jozef Fiebig, Alexej Izakovič, Jozef Galko, Ružička. V zadnom rade zľava: Jozef Sedlár, Jozef Drgoň, Peter Danišovič, Štefan Kormúth, Vendel Šuran.

Odišiel Anton Srholec

Predseda novej KPVS Anton Srholec sa 7. januára tohto roku pobral do večnosti. Politickí väzni PV ZPKO spomínajú na tohto katolíckeho kňaza ako na jedného z iniciátorov odchodu časti politických väzňov zo svojej organizácie. Rok 1999 v histórii politických väzňov pripomína rok 1054 v Cirkvi, kedy v chráme Božej Múdrosti došlo k jej rozkolu. Nová KPVS sa prihlásila k politike KDĽ a dodnes sa s ňou stotožňuje. Hoci zo strany PV ZPKO bol záujem o zjednotenie oboch organizácií, počas života Srholca nebolo možné dosiahnuť dohodu. Ján Košiar, duchovný PV ZPKO, 8. januára v homílii v trnavskej Bazilike sv. Mikuláša o zosnulom spolubratovi o. i. povedal:

„Iste ste zachytili, že včera zomrel známy kňaz, salezián, Anton Srholec. Aj on sa usiloval vo svojom živote šíriť nielen evanjelium, ale aj konkrétnu pomoc ľuďom v núdzi. Nenasýtil ich naraz 5000 ako Pán Ježiš, ale presne nasledoval jeho príklad. A nasýtil ich mnohých a dal aj strechu nad hlavou. Nech je za to Pán pochválený a oslávený.“

Tonko Srholec, tykali sme si, bol v skupine, ktorá chcela v noci z 8. na 9. apríla 1951 tajne ujsť na západ, do Rakúska. Útek organizoval Titus Zeman, tiež salezián (1915-1969), ktorý mal včera výročie smrti.

Skupinu tvorili viacerí saleziánski i diecézni kňazi i seminaristi, aj zopár civilov, laikov. Vyše 20 ľudí. A skoro všetkých chytili a 22. februára 1952 odsúdili na dlhé roky do Jáchymova. Spolu na 289 rokov. Medzi nimi bol aj Anton Srholec, ktorý dostal 12 rokov a 10 rokov si v jáchymovských uránových baniach aj odsedel. Hoci celkom nesedí, keď povieme, že odsedel. Lebo väzni museli v bani ťažko ťažiť uránovú rudu bez ochranných pomôcok.

V roku 2012, keď na toto ťažké obdobie svojho života spomínal, okrem iného povedal: „Sme už ako

takí archeológovia, ktorí zachraňujú to, čo sa stráca ako vlašjšie snehy. Chceme, aby tu táto pamäť ostala ako memento a výzva. Keď si nebudeme vážiť demokraciu, tak je nebezpečie, že zasa príde nejaký radikálny fanatizmus a ponúkne ľahké a pohodlné riešenie všetkých ľudských problémov. A znova nastane utrpenie, ľudia budú ponižovaní a potečie krv. Jáchymovské bane boli poslednými koncentračnými táborami v Európe, väčšina stôp po nich však bola zahľadená už koncom šesťdesiatych rokov minulého storočia. Dokonca existujú ľudia, ktorí sú schopní tvrdiť, že nič také nikdy neexistovalo. *Tak, ako existuje osvienčimská lož, existuje aj jáchymovská lož, ktorá má hlboké korene.* Dokonca bývalý československý ambasádor v Izraeli, Eduard Goldstücker, ktorý ešte v roku 1950 verejne vyhlasoval, že tábory v Jáchymove neexistujú, v nich nakoniec sám skončil. Na štyri roky.“

Po prepustení z väzenia pracoval ako robotník a v roku 1969 za Dubčekovej jari mohol doštudovať v Taliansku, kde ho za kňaza vysvätil 17. júna 1970 pápež Pavol VI.

Po návrate pôsobil v rozličných diecéznych farnostiach, lebo rehole, samozrejme, aj saleziáni, boli až do novembra 1989 postavené mimo

zákon. Štátny súhlas, ako mnohým iným, mu zobrali v roku 1985, keď bol na fare v Záhorskej Vsi. A preto, keď niekto hovorí, že po roku 1989, teda v čase súčasnej slobody a demokracie arcibiskup Ján Sokol bránil a nedovolil Antonovi Srholcovi pracovať v pastoraácii, zavádza a klame. Buď z nevedomosti, alebo úmyselne. Lebo Anton Srholec žil ako salezián do vstupu do noviciátu, cez svoje svedectvo vernosti Don Boskovi vo väzení, i teraz v nových časoch.

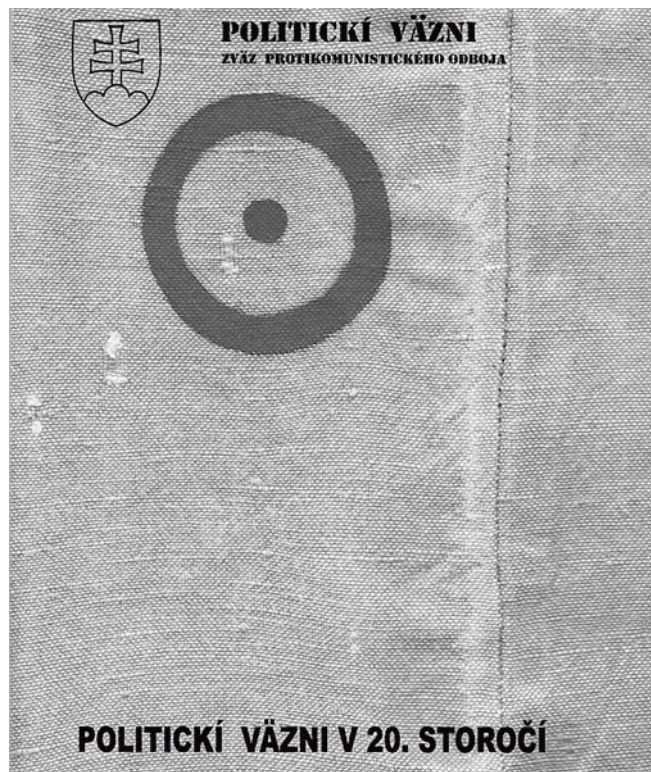
Novinári často miešajú hrušky s jablkami. Don Srholec odišiel v roku 1989 do riadneho dôchodku, ale duchovne ostal naďalej veľmi aktívny, v čom mu nikto nebránil. A nič nebránilo ani jeho rehoľným predstaveným dať ho do niektorého saleziánskeho domu. O tom vôbec nerozhodoval arcibiskup Ján Sokol. Ale otcovia saleziáni dobre vedeli, aké dary mal Don António a preto boli len radi, že sa venoval bezdomovcom v Podunajských Biskupiciach. A nielen otcovia saleziáni, ale najmä tí, ktorí sa z akýchkoľvek príčin ocitli na ulici bez domova a don António im podal pomocnú ruku. Ako milosrdný Samaritán. A vo svojich rukách pre nich zázračne množil chlieb. Skoro ako v dnešnom evanjeliu o zázračnom rozmnožení chleba.

Mali by sme poznať našich hrdinov

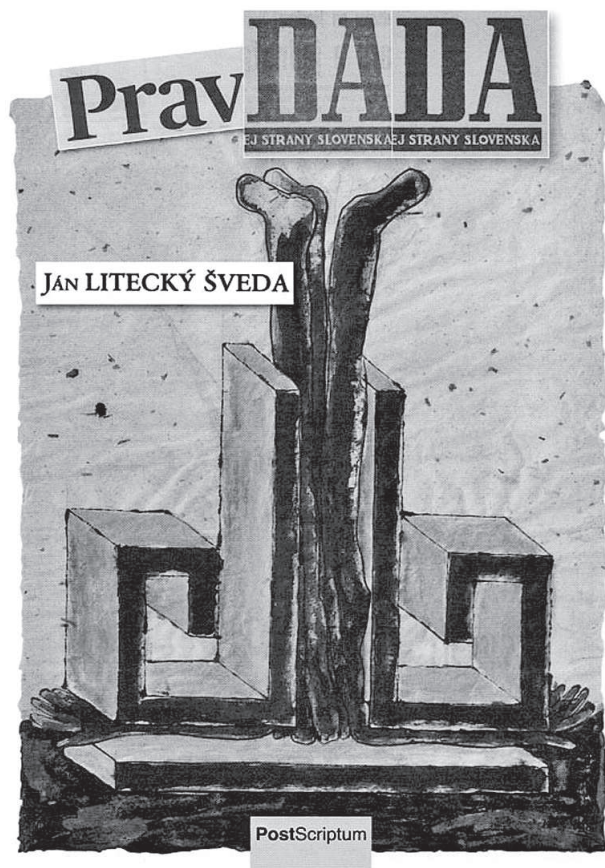
Politickí väzni v 20. storočí je názov zborníka prednášok popredných slovenských historikov, doplnený príspevkami predsedu a podpredsedu PV ZPKO. Vydali ho koncom roku Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja. Zriedkakedy má niektorý z autorov možnosť vystúpiť vo verejnoprávných médiách. No neraz sú práve nimi ostrakizovaní.

Príspevky historikov Ivana Mrvu, Petra Mulíka, Martina Lacku a Ivana A. Petranského sa zaoberajú krátkym historickým úsekom necelých dvesto rokov a predsa je zaplnený množstvom statočných ľudí, schopných obetovať sa za národ, vieru. Mali by si ich prečítať tí, čo radi zdôrazňujú, že Slováci nemajú históriu, len mýty. História slovenského národa je zaľudnená hrdinskými činmi ľudí vzdorujúcimi útlaku. Mali by sme ich poznať, aby sme dokázali oceniť dosiahnutú samostatnosť a slobodu. Problematiku totalitných režimov vynikajúcim spôsobom rámkuje úvaha Jána Liteckého Šveda.

Zborník sprístupňuje verejnosti nielen bežne ťažko dostupné pohľady na historické deje Slovákov odohrávajúce sa v nedávnej minulosti. Poskytuje aj myšlienkové pochody intelektuálov s národným a kresťanským profilom. A to je aj po vyše dvadsiatich rokoch štátnej samostatnosti skôr výnimkou, než pravidlom. (ez)

Chce sa vám kričať?

Ján Litecký Šveda svoju knižku **PravDADA** začína slovami: „Trpíte súčasnou politickou situáciou? Trpíte primitivizmom neobolševických predajných politikov z toho najnižšieho suterénu? Ide vás poraziť z nekultúrnych lží, ktoré sa ako riava valia na vás každodenne z masmédií? Chce sa vám kričať? Netreba čakať na odpoveď, každému ako-tak normálnemu človeku je z toho až zle, ako sa tu masívne rozkladajú všetky tradičné európske hodnoty a ako sa spoločenský život stáva pomaly neznesiteľný.“

Vystihol autor aj vaše rozpoloženie? Tak určite v jeho knižke nájdete to, čo v žiadnych tzv. slovenských novinách. Obsahuje 61 vážnych i sarkastických politických úvah. Už pri čítaní obsahu oslovia kapitoly: Fico v tesile, Ako sa dá vypiť more, Mokry denník, Súdruh Mikloško, ospravedlňte sa!, Občania verzus „slušní ľudia“, Inžinieri demokracie, Hlavné námestie, Bratisluhova, Tancujúca identita, Lenin, Kotleba a červené noviny, Nepodliehajte panike – núdzový východ nie je! a mohli by sme pokračovať. Ale radšej si zalistujme v knihe a pozrime sa, čo autora vyrušilo pri príležitosti Dňa boja za slobodu? Položil si tri otázky a hneď na ne aj odpovedal. „Sú médiá na Slovensku slovenské?“ A odpoveď? Ako píše, odpoveď je jasná aj bez našepkávania, ak si povieme, ktoré sú ich hlavné témy. Tu sú: Hrôzy mečiarizmu; Československo, aj keď bol komunizmus, zaostávanie a nesloboda, bol raj na zemi; Slováci sú zaostalí a zadubení; s Americkým zväzom na večné časy a nikdy inak!; holokaust; kruté hrôzy mečiarizmu. Ďalej prezrádzať nebudeme, aby sme nekazili dojem z čítania. (zel)

Protekcia

Pri jednej návšteve budovy okresného úradu v Trebišove, kde sídli aj okresná pobočka Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB), som si zobral už vyhodene noviny, dvojtyždenník antifašistov Bojovník č.18 z roku 2007. Na titulnej strane sa vynímala fotografia premiéra slovenskej vlády Roberta Fica a predstaviteľov politickej strany SMER-SD a SZPB. Dočítal som sa, že sa stretli 7. augusta 2007 v sídle strany SMER-SD v Bratislave, aby podpísali dohodu o vzájomnej spolupráci. Dohodu podpísali predseda strany Robert Fico a tajomník ústrednej rady SZPB Ing. Tomáš Švec. Pod fotografiami je článok s názvom Na spoločnej platforme.

Je viac ako pravdepodobné, že dohoda uverejnená v dvojtyždenníku Bojovník č.19 platí dodnes. Ďalším svedectvom, že bývalý komunista, dnes premiér vlády, ľavicový politik so svojou stranou i vládou vehementne podporujú SZPB je skutočnosť, že sa premiér Fico 20. júna 2015 zúčastnil v Banskej Bystrici XVI. zjazdu SZPB a delegátov ubezpečil o svojej a vládnej podpore ich organizácie. SZPB aj PV ZPKO sú mimovládne neziskové organizácie. Ale aký to rozdiel medzi vzťahom predstaviteľov štátu voči SZPB a PV ZPKO!? Ide o zrejmu protekciu zo strany štátu voči SZPB.

V spomínanom dvojtyždenníku je uverejnený aj rozhovor s vtedajším predsedom SZPB Ing. Karolom Pitkom, CSc. na tému Slovenský štát a SNP pod názvom História nemožno skresliť ani zamlčať. Pitko v ňom vyvracia práce historikov Ďuricu, Vnuka a Lacka o tejto etape našich dejín a podľa neho sa k tomuto odboju stavajú negatívne. Označuje ich ako slovenských „historikov“. Je to konfrontácia SNP z hľadiska komunistickej historiografie, predstaviteľa SZPB a jeho postoj k historikom, ktorí majú na SNP odlišný názor.

Mladá generácia, ktorá nezažila Slovenský štát a SNP,

ak chce poznať pravdu o tomto období, sa v tom ťažko orientuje. Isté je však jedno, všetko to súvisí zo zamlčivajúcim komunistických zločinov, aj počas SNP a o jeho nevhodnej stratégii osnovej komunistami. Lebo SNP malo mať inú podobu než tú, ktorú pripravila komunistická strana. V deň vyhlásenia SNP bolo dávno známe, že Nemecko prehralo 2. svetovú vojnu a jeho armáda, ako porazenecká, pred vypuknutím povstania sťahovala z územia Slovenska svoje materiálne zabezpečenie aj bojovú techniku. Väčšinou zo skladov, lebo Slovensko bolo iba tranzitným územím na Východný front. Fakticky partizáni hatili Nemcom cestu domov, vyhadzovali mosty, cesty, tunely, ničili železnice a iné prístupové cesty, z ktorých veľkú časť postavili nemecké firmy. Mladým partizánom velili prevažne sovietski vojenski inštruktori.

V čase 70. výročia SNP boli na Slovensku rozmiestnené fotografie partizánov. Bolo ich možné vidieť na pútačoch v nadrozmerných veľkostiach v Bratislave, Košiciach a pravdepodobne aj v Banskej Bystrici. Iste každý totalitný režim je odsúdenia hodný, aj nacizmus, ale kladiem si otázku, čo by sa bolo stalo, ak by sme pred augustom 1944 nechali prejsť odchádzajúce nemecké vojská cez územie Slovenska bez ich napádania. Veď do vypuknutia povstania na Slovensku bol len jeden nemecký vojenský železničný zaisťovací prápor na podporu svojich vojsk na Východnom fronte a niekoľko udržiavacích jednotiek s minimálnym počtom nemeckých vojakov vo výstrojných a vojenských priestoroch, ako podporné zaisťovacie jednotky. Na Slovensku sa v tom čase nebojovalo!

Partizánske akcie proti porazeneckým, odchádzajúcim nemeckým vojskám na Slovensku sa začali ešte pred vyhlásením SNP. Až potom začali na územie Slovenska vo väčšom množstve prichádzať nemecké vojská na jeho potlačenie.

Mikuláš Tóth

STALO SA

1. februára 1952 Poverenie vnútra (Jozef Lietavec) v rámci tzv. Akcie B uskutočnilo násilné vysťahovanie „politicky nespoľahlivých občanov“ z väčších miest na vidiek. Tak napríklad z Bratislavy, kde predsedníctvo ÚV KSS schválilo na vysťahovanie 743 rodín, bolo efektívne vysťahovaných 678 rodín, z Martina 136 rodín, z Komárna 160 rodín. V Nitre vysťahovaním postihnutých rodín získali 960 voľných bytov. Táto akcia sa konala aj v iných väčších mestách a trvala až do septembra 1953.

4. februára 1987 Predsedníctvo ÚV KSČ odmietlo návrh na prehodnotenie udalostí z roku 1968 a následného obdobia normalizácie.

6. februára 1990 pápež Ján Pavol II. vymenoval tajne vysväteného biskupa Jána

Chryzostoma Korca za sídelného biskupa v Nitre.

20. februára 1951 boli popravení bývalí študenti trenčianskeho gymnázia a organizátori Bielej légie Anton Tunega, Albert Púčík a Eduard Tesár. Rodinám dovolili pochovať ich na Martinskom cintoríne v Bratislave, ale na hrobch nesmeli byť mená.

21. februára 1948 Predsedníctvo ÚV KSČ vydalo uznesenie o ozbrojení partizánov a robotníkov a o vytvorení „ľudových milícií“.

23. februára 1949 Národné zhromaždenie schválilo zákon o jednotných roľníckych družstvách (JRD) podľa vzoru sovietskych kolchozov. Na jeho základe sa potom uskutočnila násilná likvidácia súkromných majetkov drobných vlastníkov pôdy.

24. februára 1948 v Bratislave vznikol

Akčný výbor hlavného mesta Slovenska pod vedením pplk. Dr. Antona Rašlu.

26. februára 1990 prezident V. Havel podpísal v Moskve dohodu o stiahnutí sovietskych vojsk z územia Česko-Slovenska. Išlo o likvidovanie „dočasnej“ vojenskej okupácie z 21. augusta 1968.

27. februára 1946 československá a maďarská vláda uzavreli dohodu o výmene maďarského obyvateľstva zo Slovenska za slovenské obyvateľstvo z Maďarska. V rámci tejto dohody sa z Maďarska dobrovoľne prihlásilo asi 70 000 osôb, ktoré sa presťahovali na Slovensko („reslovakizácia“), zatiaľ čo do Maďarska bolo vysťahovaných asi 90 000 slovenských občanov maďarskej národnosti.

Do 1. decembra 1948 o reslovakizáciu požiadalo asi 350 000 osôb.

PRIPOMÍNAME SI

Svoje 84 narodeniny 19. januára oslávil Ing. Michal Oláh z Ružomberka.

Svoje životné jubileum 88 rokov oslávil 13. januára Pavol Lavo z Nitry.

Oneskorene, ale úprimne im blahoželáme

Vo februári si pripomíname životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov.

Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

50 rokov

Michal Gajdoš, Hlohovec 4.2.1966

55 rokov

Mária Vanecká, Levoča 7.2.1961

Beata Bilková, Pezinok 4.2.1961

MUDr. Tibor Malacký, Bratislava 20.2.1961

80 rokov

Anna Bidžovská, Tvrdošín 1.2.1936

Vilma Drexlerová, Zohor 18.2.1936

81 rokov

Margita Wassermannová, Spišský Hrhov 25.2.1935

82 rokov

Helena Hoštáková, Dobrá 2.2.1934

Valéria Hrnčariková, Hlohovec 6.2.1934

84 rokov

Anton Fritz, Lipany 13.2.1932

Gabriela Hrubá, Levoča 13.2.1932

85 rokov

Júlia Bonková, Dlhé Stráže 15.2.1931

86 rokov

Ján Círan, Brezová pod Bradlom 4.2.1930

Magda Peštová, Nitra 4.2.1930

Pavol Ferenčíč, Závod 25.2.1930

Anastázia Kardošová, Chynorany 10.2.1930

87 rokov

Stanislav Plevza, Trnava 18.2.1929

88 rokov

Katarína Luptáková, Banská Štiavnica 6.2.1928

89 rokov

Pavol Mičuda, Sedmerovce 4.2.1927

91 rokov

Jozef Nemlaha, Dubnica nad Váhom 27.2.1925

Eleonóra Jedličková, Bánovce nad Bebravou 8.2.1925

Jozef Hudek, Zbyňov 26.2.1925

Jozef Gallo, Trenčín 21.2.1925

Jubilantom srdečne blahoželáme

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Soňa a Peter Svoreňovci, Bratislava 50 EUR

Anton Tomík, Bratislava 38 EUR

Andrej Šišulák, Bratislava 3 EUR

Ing. Marian Šuran, Bratislava 30 EUR

Ľudovít Kuniak, Bratislava 3 EUR

Jozef Dečo, Bratislava 20 EUR

Michal Moncman, Bratislava 20 EUR

Ing. Peter Benca, Malacky 25 EUR

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR

Oľga Margetínyová, Hlohovec 200 EUR

Fridolín Peško, Modra 5 EUR

Darina Vandáková, Bratislava 10 EUR

Oľga Búzová, Bratislava 10 EUR

Bohumila Oravcová, Malacky 10 EUR

Štefan Jablonický, Lakšárska Nová Ves 10 EUR

Terézia Ferencíčová, Závod 10 EUR

Miro Nemec, Ludanice 6 EUR

Michal Šustek, Žarnovica 10 EUR

Marta Gašparovičová, Stupava 20 EUR

Agnesa Kolenčíková, Trenčín 10 EUR

Eva Kucharovicova, Bošáca 10 EUR

Tomáš Buc, Bobrov 3 EUR

Anna Zacková, Visolaje 10 EUR

Milan Kašiar, Ilava 10 EUR

Alžbeta Dješková, Rimavská Sobota 10 EUR

Helena Baniarová, Horné Hámre 2 EUR

MUDr. Štefan Grenda, Poprad 5 EUR

Mária Šellengová, Spišská Teplica 5 EUR

Vladimír Gregor, Bratislava 2 EUR

Oľga Babicová, Bratislava 5 EUR

Igor Špánik, Bratislava 10 EUR

Prof. Milan Ďurica, Bratislava 90 EUR

Dr. Ing. Ján Kovačovský, Šenkvice 28 EUR

Júlia Dofková, Trenčín 20 EUR

Petronela Šustová, Piešťany 50 EUR

Vladimír Greguš, Banská Štiavnica 5 EUR

Jozef Faix, Svit 10 EUR

Marcel Istoňa, Torysa 5 EUR

Mária Panáková, Bratislava 10 EUR

Ervín Blažíček, Malacky 48 EUR

Jozefína Šebestová, Radošovce 2 EUR

Jozef Macko, Partizánske 2 EUR

Milan Kavac, Rybany 5 EUR

Jozef Miček, Oravská Lesná 10 EUR

Margita Kallová, Považská Bystrica 5 EUR

Mária Šilhavá, Bratislava 20 EUR

Anastázia Mračňová, Moravský Sv. Ján 10 EUR

František Turoň, Raková 10 EUR

Emil Michalina, Čadca 15 EUR

Kveta Hrašková, Lutilla 5 EUR

Ľudovít Paulovič, Nitra 30 EUR

Ing. Daniel Kiaba, Nováky 100 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda** 20. januára prerokoval s poslancom mestského zastupiteľstva hl. m. Bratislavy Jánom Budajom otázky spojené s poskytnutím bezplatnej mestskej dopravy nielen politickým väzňom, ale aj ich najbližším príbuzným. Následne sme poslali na magistrát údaje o tom, koľkých našich členov by sa to týkalo a koľkí z nich sú už dôchodcovia. Tento problém je stále v štádiu riešenia.

■ **Čestný predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy a jeho predseda Ján Litecký Šveda** navštívili 27. januára predsedu NR SR Ing. Petra

Pellegriniho. Oboznámili ho so situáciou politických väzňov a o.i. rokovali aj o organizovaní pietnych akcií a o finančných otázkach. Prvým konkrétnym výstupom bola technická a poradenská pomoc pri úprave našej webovej stránky. Úhradu nákladov spojených s touto pomocou zabezpečí predseda NR SR P. Pellegrini. Rokovanie sa uskutočnilo vo veľmi dobrej a ústretovej atmosfére.

■ **Podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj** navštívil 11. januára 2016 žilinskú pobočku ZPKO a rokoval s predsedníčkou RO PVZPKO v Žiline o situácii v organizácii.

trestný čin podvracania republiky na 4 roky odňatia slobody. Na základe amnestie bol 15. decembra 1988 prepustený na slobodu. Po roku 1989 sa stal poslancom FZ ČSFR. Stal sa funkcionárom organizácie politických väzňov a 30. decembra 2015 ho na cintoríne v Dubnici nad Váhom jeho súputníci vyprevadili na poslednej ceste.

Rozlúčka v Dubnici nad Váhom

† **Ivan Polanský** sa narodil 22. marca 1936 v Žiline. Po skončení chemickej priemyslovky sa zamestnal v Novej Dubnici. Tam sa zoznámil s náboženskými aktivistami a stal sa nakváčším vydavateľom samizdatov na Slovensku. Všimla si ho ŠtB a 4. novembra 1987 zatkla. Bol odsúdený za

Stanica NB Námestovo, okres Námestovo

Číslo jedn. 170/Dôv./46.

Vec: DS – verejné zhromaždenie

Námestovo 23.mája 1946

Odpis !

Hlásim, že dňa 22. mája 1946 usporiadala DS v Námestove verejnú schôdzu v Kultúrnom dome, ku ktorej nechala povolať obyvateľstvo verejným bubnovaním. Schôdza začala o 20.30 hod a trvala do 22.20 hod. Na schôdzi bolo prítomných asi 300 až 350 ľudí. K prítomným prehovoril kandidát DS za kraj Oravský, Dr. Jozef Staško. Schôdzu otvoril správca školy z Bobrova Ján Cubinek, ktorý privítal prítomných a rečníka. Na javisku Dr. Staška privítal aj miestny farár Serafin Rončák. Po privete sa slova ujal Dr. Staško, ktorý vo svojej reči stále spomínal kresťanstvo, lásku, katolicizmus. Za toto vraj bojuje DS. Hovoril, že terajšie voľby sú plebiscitom, či slovenský národ chce žiť svojský na svojom a že je to plebiscit za odstránenie teroru, strachu, prenasledovania, diktátu a udavačstva. Hovoril, že sa tu zatvárajú ľudia – Slováci, ktorým sa prišívajú za golier kolaborantstvo, hoci z nich nikto kolaborantom nebol, ale len dobrým Slovákom. Ďalej hovoril, že Slováci demokrati chcú len svoju zástavu a vlajku a nepotrebujú cudzie. Útočil na druhé strany, ktoré však nomenoval, že si osobujú práva, akoby mali monopol na úpravu sociálnych problémov a na povznesenie sociálnej úrovne pracujúceho človeka. Hovoril, že toto nie je povinnosťou ani jednej politickej strany, ale je to povinnosťou štátu samého, aby svojich občanov zabezpečil po stránke sociálnej. Poukázal, že najväčším zástancom pracujúceho človeka a podporovania sociálneho povznesenia je kresťanstvo, katolicizmus, ktorý hlása lásku k bližnému, že o týchto veciach sa najkrajšie vyslovil jeho budovateľ, keď povedal: „Hoden je služobník mzdy svojej“. Na konci svojej reči povedal, že vie, že sú prítomní protivníci a že si všetko píše, preto ich vyzval, aby si dobré zapísali čo povie a potom sa opýtal prítomných, či chcú, aby ich deti na školách boli vychované v duchu cudzej ideológie, protikresťanský a proti katolícky. Prehlásil, že toto nebude a nesmie byť, že proti tomu bude bojovať a že zato bojuje DS a preto pri voľbách musí zvíťaziť. Po voľbách, že sa musí všetko zmeniť, musí sa odstrániť teror, strach a násilie. Musia sa odstrániť ľudia, ktorí nemajú dôveru národa. Jeho reč pri niektorých výrokoch bola odmenená potleskom. Pri prejave Dr. Staška povstal miestny farár Serafin Rončák, ktorý prehlásil prítomným toto: „My musíme s politickej dráby ustúpiť a tieto veci odovzdáme takýmto mladým, zápalistým bojovníkom“. Pritom ukázal na Dr. Staška. Celá táto schôdza vyznela ako ľudová manifestácia. Chovanie a vystupovanie Dr. Staška je podozrivé, že pracuje a postupuje zaobalene v duchu Hlinkovom, ľudáckom, fašistickom, protidemokratickom a hlavne protiruskom. Toto podozrenie sa zvyšuje tým, že na predvolebné schôdzky po Orave je stále a všade sprevádzaný prof. Jánom Kršiakom, ktorý bol dňa 24.11.1945 v Ružomberku zatknutý pre protištátnu činnosť a 20.4.1946 prepustený z vyšetrovacej väzby Krajského sudu v Ružomberku.

Veliteľ stanice NB Námestovo

Vrch.strážm. Činčala v.r.